

Asia: VN/26596/2025

Lausuntopyyntö; luonnos hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta annetun lain muuttamisesta (raskaus- ja perhevapaasyrjintä)

Lausunnonantajan lausunto

Kommenttinne koskien tasa-arvolain 8 §:n muuttamista

Määräaikaisuuden sekä vanhemmuus- ja perheenhuoltovelvollisuuden lisääminen tasa-arvolain pykälän 1 momentin 2 kohdan syrjinnän muotojen listaukseen on kannatettava oikeustilaa selkeyttävä toimenpide. LSKL näkee hyvitysvastuun ulottamisen käyttäjäyritykseen vuokratyötapauksissa hyvänä asiana. LSKL on kuitenkin huolissaan erilaisissa elämäntilanteissa olevien vanhempien yhdenvertaisesta mahdollisuudesta saada neuvontaa ja tukea niissä tapauksissa, missä vanhempi epäilee kohdanneensa raskaus- tai perhevapaasyrjintää. LSKL muistuttaa, että mahdolliseen syrjintään puuttumiseksi uhrien tiedonsaantiin ja oikeusapuun on panostettava erityisesti haavoittuvassa asemassa olevien perheiden aseman turvaamiseksi. Lisäksi LSKL kiinnittää huomiota tasa-arvovaltuutetun riittävien resurssien turvaamiseen raskaus- ja perhevapaasyrjintätapausten selvittämiseksi. LSKL pitää kaikenlaisten perheiden lasten oikeuksien toteutumisen kannalta tärkeänä, että esitetystä 3 momentin täsmennyksessä huomioidaan myös syrjintä sukupuoli-identiteetin ja sukupuoli-ilmaisun perusteella.

Kommenttinne koskien tasa-arvolain 10 §:n muuttamista

Työnantajan selvitysvelvollisuuden lisääminen määräaikaisuuden päättyessä, mikäli työntekijä on ilmoittanut määräaikaisen palvelussuhteensa aikana raskaudesta, synnytyksestä tai perheenhuoltovelvollisuudesta on kannatettava toimenpide. LSKL huomauttaa, että perheiden yhdenvertaisuusnäkökulmasta selvityksen tulee kuitenkin olla saavutettava ja ymmärrettävä vanhempien koulutus- ja osaamistasosta riippumatta. Tilastokeskuksen tietojen mukaan ainoastaan hyvin pieni osa syrjintätilanteista saatetaan viranomaisen tietoon.

LSKL on huolissaan käynnissä olevasta työlainsäädäntöhankkeesta irtisanomissuojan muuttamiseksi sekä mahdollisuudesta solmia alle vuoden mittaisten määräaikaisia työsuhteita ilman perusteita. Raskaus- ja perhevapaasyrjintä on jo nykyisellään ongelma ja LSKL onkin huolissaan raskaus- ja perhevapaasyrjinnän tunnistamisen haastavuudesta erityisesti tilanteissa, joissa alle vuoden

mittainen määräaikainen, ilman perusteita solmittu työsuhde päätetään. Myös työ- ja elinkeinoministeriö on arvioinut muutoksen lisäävän raskaus- ja perhevapaasyrjintää. Kirjalliselle vapaamuotoiselle selvitykselle ei olisi pituusvaatimuksia, eikä selvitysvelvollisuuden laiminlyömisestä ei esitetä seuraamuksia työnantajalle. LSKL näkee, että seurauksien puuttuminen voi heikentää toimenpiteen tehokkuutta raskaus- ja perhevapaasyrjinnän ehkäisyssä.

Kommenttinne koskien tasa-arvolain 12 §:n muuttamista

LSKL pitää kanneajan keskeyttämistä lautakuntamenettelyn ja asian ratkaisun ajaksi hyvänä toimenpiteenä asianomistajan oikeusturvan parantamiseksi. LSKL kuitenkin huomauttaa, että oikeustapauksien käsittely ei saisi venyä kohtuuttoman pitkäksi. LSKL näkee kanneaikojen yhdenmukaistamisen työhönottotilanteiden osalta vuodesta kahteen vuoteen muiden vastaavien tapauksien osalta hyvänä. LSKL kuitenkin huomauttaa, että vuoden 2026 aikana toimeenpantava EU:n palkka-avoimuusdirektiivin mukainen kanneaika on vähintään kolme vuotta palkkasyrjintäkanteiden osalta. LSKL näkee, että yhdenmukaisemmat kanneajat selkeyttäisivät prosessia ja lainsäädäntöä erityisesti asianomistajan näkökulmasta.

Huomiot esityksen muuhun sisältöön

Lastensuojelun Keskusliitto (LSKL) kiittää oikeusministeriötä mahdollisuudesta lausua luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta annetun lain muuttamisesta (raskaus- ja perhevapaasyrjinnän vähentäminen).

Lastensuojelun Keskusliitto tarkastelee esitystä Yhdistyneiden kansakuntien (YK) lapsen oikeuksien sopimuksen sekä lapsen oikeuksien komitean suositusten pohjalta. Lapsen oikeuksien komitean mukaan valtiolla on muun muassa velvollisuus suojella lasta syrjinnältä, tukea vanhempia kasvatusturvallisuudessaan sekä huolehtia lasten riittävästä elintasosta ja kehityksen edellytyksistä. LSKL pitää raskaus- ja perhevapaasyrjinnän vähentämistä ja ehkäisemistä tärkeinä tavoitteina lasten oikeuksien edistämisen kannalta, erityisesti raskaus- ja perhevapaasyrjinnän ollessa yleisin työelämään liittyvä syrjintäepäilyjen asiaryhmä jo pitkään. Samanaikaisesti määräaikaisen työsopimuksen jatkamatta jättäminen on ollut yksi yleisimmistä raskaus- ja perhevapaasyrjinnän muodoista. LSKL huomauttaa, että sukupuolten välisen tasa-arvon toteutuminen ja erilaisten perheiden toimeentulon turvaaminen on lapsen oikeuksien toteutumisen näkökulmasta välttämätöntä.

Virtanen Teemu
Lastensuojelun Keskusliitto